

KURSPLAN

Kursens namn: Specialpedagogik 1-20 poäng

1. Kurskod: SPEB10

1. Beslut

Kursplan för kurs på 1-20 poängsnivå i specialpedagogik omfattande 20 poäng. Kursplanen är fastställd av institutionsstyrelsen 97-09-02. Kursen ingår i specialpedagogisk påbyggnadsutbildning 60 p.

2. Målgrupp/förkunskapskrav

Kursen vänder sig till studerande vid den specialpedagogiska påbyggnadsutbildningen

3. Syfte

Kursen syftar till att studenterna skall ges tillfälle att

- * reflektera över och dokumentera specialpedagogens funktion och begreppet specialpedagogik
- * reflektera över och dokumentera mänsklig utveckling och variation samt öka förståelsen för det komplicerade samspelet mellan individ och omvärld
- * praktiskt pröva sin egen framtida specialpedagogiska funktion som
  - redskap i en pedagogisk situation
  - lärande i en lärande organisation
  - granskare av verkligheten i relation till vetenskapliga teorier

4. Innehåll

- Utbildning och individuell utveckling (A)
- Specialpedagogik, funktionshinder och handikapp (B)
- Specialpedagogik i ett samhällsperspektiv (C)

Genom hela baskursen löper dessutom som en röd tråd perspektivet "Den undersökande, reflekterande och dokumenterande pedagogen."

5. Undervisning

En stor del av undervisningen består av storföreläsningar och grupparbeten. Dessutom ingår fältarbeten där studenten ska studera något fenomen och relatera detta till litteratur inom kursens ram.

Kursen bygger på att deltagarna tar aktiv del i kunskapstillägandet genom litteraturstudier, gruppdiskussioner och fältarbetsuppgifter. Redovisningar sker dels muntligt dels skriftligt. Utförligare uppgifter om undervisningen kommer att redovisas i en studieplan.

6. Examination och betygssättning

Som betyg på kursen används något av uttrycken Godkänd eller Underkänd. För att erhålla betyget Godkänd på kursen krävs att studerande deltar aktivt vid lektionstillfällena, gör skriftliga examinationsuppgifter enligt anvisningar samt gör två veckors praktik med tillhörande arbetsuppgifter.

Studerande som underkänts två gånger i prov på kursen har rätt att begära att annan kompetent lärare utses för att bestämma vederbörandes betyg på kursen. Framställan härom skall göras hos institutionsstyrelsen.

7. Kurslitteratur

Se särskild litteraturlista

Kurslitteratur

Specialpedagogik 20 poäng ht 98 - vt 99

Litteraturen baseras på institutionens tre forskningstemata -
Utbildning och individuell utveckling
Specialpedagogik, funktionshinder och handikapp
Specialpedagogik i ett samhällsperspektiv
samt det övergripande perspektivet:
Den undersökande, reflekterande och dokumenterande pedagogen.

Den obligatoriska litteraturen för kursen omfattar 4000 sidor.
Av dessa är c. 2500 sidor gemensam litteratur för samtliga
deltagare. Resterande c. 1500 sidor väljs av studerande. Vissa val
kan göras av arbetslaget.
Aktuella artiklar och rapporter kan tillkomma under kursen.

Litteratur markerad med * försäljes på institutionen för specialpedagogik.
Markering med ** = litteratur från HLS Förlag, försäljes av Lärarhögskolans
studentbokhandel till reducerat pris för studerande vid LHS.
Övrig litteratur försäljes av Lärarhögskolans studentbokhandel,
Gjörwellsgatan 16 (i Konradsbergs huvudbyggnad).

Som sommarläsning inför utbildningen rekommenderas följande
bok (obligatorisk) som ingår i det inledande avsnittet i kursen:
Danielsson, L. & Liljeroth, I. (1996). *Vägval och växande. Förhållningssätt,
kunskap och specialpedagogik för yrkesverksamma hjälpare.*
Stockholm: Liber. (240 s)

Vill Du läsa skönlitteratur i anslutning till utbildningen så kan Du t ex läsa:
Fogelberg, T. (1994). *Blindstyre.* Falun: Scand Book.
Gerland, G. (1996). *En riktig människa.* Stockholm: Cura.
Gustafsson, L. H. (1996). *Upptäcka livet.* Stockholm: Pan Norstedt.
Hoeg, P. (1995). *De kanske lämpade.* WSOY, Finland: Norstedts.
Josberg, G. (1993). *Döv - javisst. Leva i två världar.*
Stockholm: Bonnier Alba.
Lind, L. (1994). *Den osynliga bördan. En bok om det sociala arvet
med förskolan som social arena.* Malmö: Runa Förlag AB.
Lundgren, K. (1993). *Åkes bok.* Örebro: Libris.
Tikkanen, M. (1982) *Sofias egen bok, en bok om MBD-barn.* Trevi.

Den undersökande, reflekterande och dokumenterande pedagogen (temaövergripande)

Gemensam litteratur

- Axberger, H-G. (1983). *HSFR ETIK: Offentlighet och sekretess i forskningsverksamhet*. Stockholm: Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet. (15 s)*
- Colnerud, G. & Granström, K. (1993). *Respekt för lärare. Om lärares professionella verktyg - yrkesspråk och yrkesetik*. Stockholm: HLS Förlag. (186 s)**
- Colnerud, G. (1998). I de mörkaste vråna av skolans värld. *Pedagogiska magasinet* 1/98 s 61-65 (5 s)*
- Danielsson, L. & Liljeroth, I. (1996). *Vägval och växande. Förhållningssätt, kunskap och specialpedagogik för yrkesverksamma hjälpare*. Stockholm: Liber. (240 s)
- Eliasson, R-M. (1995). Andra uppl. *Forskningsetik och perspektivval*. Lund: Studentlitteratur. Läses kap. 1-10. (101 s)
- HSFR. (1994). *Etik. Forskningsetiska principer för humaniora och samhällsvetenskap*. Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet. Uppsala: Produktion Ord & Form AB. (8 s)*
- Härnsten, G. (1997). Vems kunskap räknas? Forskningscirkelns kunskapssyn utmanar. I: M. Rådenman, (red) *Mot strömmen. Uppkäftig forskning vid Lärarhögskolan i Stockholm*. s 39-44. Lärarhögskolan i Stockholm. (6 s) Kostnadsfritt häfte*
- Svenska Kommunförbundet. (1998). revid. utgåva. *Sekretess i skola och barnomsorg*. Kommentusgruppen AB. 117 99 Stockholm. (36 s) tfn 08-709 59 00. Fax 08-19 24 10.

Valbar litteratur

- Angelöw, B. & Jonsson, T. (1990). *Introduktion till socialpsykologi*. Lund: Studentlitteratur. (267 s)
- Backman, J. (1998). *Rapporter och uppsatser. Hur man söker, skriver och läser vetenskapliga dokument*. Lund: Studentlitteratur. Reviderad utgåva sommaren 1998.
- Crafoord, C. (1994) *Människan är en berättelse. Tankar om samtalskonst*. Stockholm: Natur och Kultur. (222 s)
- Doverborg, E. & Pramling, I. (1985). *Att förstå barns tankar. Metodik för barnintervjuer*. (88 s)
- Egerbladh, T. & Tiller, T. (1998). *Forskning i skolans vardag* Lund: Studentlitteratur. (248 s)
- Engqvist, A. (1996). *Om konsten att samtala. : en bok för människor i kontaktyrken*. 3.,(omarb.) uppl. Stockholm: Rabén Prisma. (260 s)

- Granér, R. (1991). *Arbetsgruppen. Den professionella gruppens psykologi*. Lund: Studentlitteratur. (234 s)
- Fischbein, S., Malmgren Hansen, A., Westling Allodi, M. & Roll Pettersson, L. (1997). *Elever i Specialpedagogisk Verksamhet. Lägesrapport från programstödsprojektet*. Lärarhögskolan i Stockholm: Institutionen för specialpedagogik. (49 s)*
- Hedin, C. (1993). *Etikens grunder. En vägledning bland värden och normer*. Stockholm: HLS Förlag. (64 s)**
- Jacobsen, J.K. (1993). *Interoju. Konsten att lyssna och fråga*. Lund: Studentlitteratur. (219 s)
- Lauvås, P., Hofgaard Lycke, K. & Handal, G. (1997). *Kollegahandledning i skolan*. Lund: Studentlitteratur. (135 s)
- Lendahls, B. & Runesson, U. (red). (1996) *Vägar till lärares lärande*. Lund: Studentlitteratur. (141 s)
- Lindelöw, U. & Olsson, S. (1991) *Sekretess och anmälningsplikt i barnomsorg och skola. - etik och metoder i föräldrasamarbetet*. Stockholm: Natur och Kultur. (137 s)
- Lokken, G. & Sobstad, F. (1995). *Observation och interoju i förskolan*. Lund: Studentlitteratur (124 s)
- Mattsson, M. (1996). *Vinter i folkhemmet. En studie av den svenska modellen på lokalplanet..* Göteborgs universitet. institutionen för socialt arbete. Läs kap. 1-3: s 1-66.*
- Mårtensson, B. & Orrskog, L. (1986). *Så här vill vi göra't. Arbetsboksmetoden*. Stockholm: Statens råd för byggforskning. (60 s)
Distribution: Svensk Byggtjänst Box 7853, 103 99 Stockholm tfn 08-734 50 00
- Nilsson, A. (red) (1991). *Genens kraft, Genteknikens grunder, användningsområden och framtidsmöjligheter*. Stockholm: Raster Förlag AB. (202 s)
- Patel, R. & Davidson, B. (1994). *Andra uppl. Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur. (123 s)
- Pedersen, J. (1997). *Informationstekniken i skolan. En forskningsöversikt*. Skolverket. Stockholm: Liber. (75 s)
- Roos, G. (1991). *Lokalt utvecklingsarbete inom barnomsorgen*. Lund: Studentlitteratur. (97 s)
- Rönnerman, K. (1998). *Utvecklingsarbete - en grund för lärares lärande*. Lund: Studentlitteratur. (127 s)
- Schutz, W. (1997). *Den goda organisationen. En modell för utveckling av människor, grupper och organisationer*. Falun: Natur o Kultur. (269 s).
- Skolverket. (1996). *Grunden för fortsatt lärande. Rapport nr 115*. (Best. nr 96:261) (80 s)
- Skolverket. (1996). *Internet och skolan - Etiken, ansvaret, hjälpmedlen*. Stockholm: Liber. best.nr 96:227.

- SOU 1996:27. *En strategi för kunskapslyft och livslångt lärande.*
- Stenhammar, A-M. red. (1997). *Individuell planering för förskolebarnet.*
Örebro: SIH Läromedel. Best.nr: 0856 SIH Läromedel tfn 019-105490; fax 019-611 1007.
- Stenhammar, A-M. red. (1997). *Individuell planering för eleven i skolan.*
Örebro: SIH Läromedel. Best.nr: 0856 SIH Läromedel tfn 019-105490; fax 019-611 1007.
- Svedberg, S. (1997). *Informationssökning med IT i ett pedagogiskt sammanhang.* Malmö: Runa Förlag AB.
- Swedner, H. (1996). *Socialt välfärdsarbete - en tankeram.* Falköping: Liber.(260)
- Westling Allodi, M. (1997). *Historieproduktion. Dokumentation av ett pedagogiskt arbete i en åldersblandad klass.* Lärarhögskolan i Stockholm: Institutionen för specialpedagogik. (97 s)*
- Öhrvall, Y. (1997). *"Att bedöma, besluta och följa upp..." om att bedöma behovet av extra resurser till barn med behov av särskilt stöd. Kvalitativa intervjuer med fyra handläggare i barnomsorgen i Stockholm.*
Examensarbete 10p C uppsats. Lärarhögskolan i Stockholm.
Institutionen för specialpedagogik.(34 s)*

Tema

Utbildning och individuell utveckling

Gemensam litteratur

- Andersson, I. (1996). *Samverkan för barn som behöver. En handbok för lärare*. Jönköping: Folksam/HLS Förlag. (241 s)**
- Björklid, P. & Fischbein, S. (1996). *Det pedagogiska samspelet*. Lund: Studentlitteratur. (126 s)
- Nordberg, L. Rydelius, P-A, Zetterström, R. (1993). Children of alcoholic parents: health, growth, mental development and psychopathology until school age . Results from a prospective longitudinal study of children from the general population. *Acta Paediatr Suppl 387: 1-24 Supplement 387.*(23 s)*
- Sundelin Wahlsten, V. (1997). *Utveckling för att överleva*. Commentus. (180 s)
- Österberg, O. (1996). *Samtal om livet i en klass*. Lärarhögskolan i Stockholm. Institutionen för specialpedagogik. (90 s)*

Valbar litteratur

- Allodi, M. (1994). *Utvärdering av kamratstöd i Hovsjöskolan*. Specialarbete: pedagogik, fördjupningskurs 61-80p. Lärarhögskolan i Stockholm. Institutionen för specialpedagogik.(57 s)*
- Alin Åkerman, B. (1995). *De första sju åren. En helhetssyn på barns utveckling*. Ny utökad och omarbetad upplaga. Borås: Natur och Kultur.(268 s)
- Armelius, B-Å. (1996) *Vård av ungdomar med sociala problem*. Falköping: Statens institutionsstyrelse & Liber Utbildning AB. (456 s).
- Berg Brodén, M. (1989). *Mor och barn i ingenmansland. Intervention under spädbarnsperioden*. Stockholm: Norstedts Förlag AB. (387 s)
- Bjorkvold, J-R. (1991). *Den musiska människan. Barnet, sången och lekfullheten genom livets faser*. Stockholm: Runa Förlag. (325 s)
- Brodin, M. & Hylander, I. (1998). *Att bli sig själv. Daniel Sterns teori i förskolans vardag*. Stockholm: Liber. (128 s)
- Ellneby, Y. (1994). *Om du inte rör mig så dör jag. Den taktila kommunikationens betydelse för barns utveckling*. Stockholm: Sveriges Utbildningsradio AB. (136 s).Utbildningsradion Kundtjänst tfn 08-784 42 40; fax 08-662 63 29. (136 s)
- Evenshaug, O. & Hallen, D. (1992). *Barn- och ungdomspsykologi*. Lund: Studentlitteratur. (453 s)
- Fischbein, S. Kylén, G., Alba, G., Frank, K. & Kylén, A. (1996). *En modell för helhetssyn Del IV. En samspelsmodell utifrån pedagogiskt perspektiv*. Lärarhögskolan i Stockholm. Institutionen för specialpedagogik. (100 s)*
- Gunnarsson, B. (1995). *En annorlunda skolverklighet. Elevers upplevelser av traditionell och alternativ skolmiljö*. Stockholm: Almqvist & Wiksell International. (261 s)

- Granström, K. & Einarsson, C. (1995). *Forskning om liv och arbete i svenska klassrum - en översikt*. Stockholm: Skolverket. (72 s)
- Hamberg, K., Johansson, B. & Karlsson, L. (1997). *Barns sociala fantasilek. En studie om förskolebarns lek*. Fältarbete 11-20 p. (20 s)
Lärarhögskolan i Stockholm. Institutionen för specialpedagogik.*
- Hansen, F. A. (red) (1995). *Barn i familjer med missbruksproblem*. Lund: Studentlitteratur. (115 s)
- Hwang, P. & Nilsson, B. (1996). *Utvecklingspsykologi: från foster till vuxen*. Stockholm: Natur och Kultur. (296 s)
- Hårsman, I. (1997). *Om det tidiga samspelet mor-barn och barnets utveckling i familjer med missbruksproblem*. Socialhögskolan. Stockholms Universitet. (119 s)
- Ingelman, R. (1996). *Upplevelsepedagogik och äventyrsmetodik*. Solna: Ekelunds Förlag. (147 s)
- Jerlang, E. (red) (1992). *Utvecklingspsykologiska teorier*. A & W Förlag. (288 s)
- Korczak, J. (1992). *Hur man älskar ett barn*. Stockholm: HLS Förlag. (200 s)**
- Knutsdotter Olofsson, B. (1997). *De små mästarna. Om den fria lekens pedagogik*. Stockholm: HLS Förlag. (248 s)**
- Lamer, K. (1991). *Du får inte vara med! Att förmedla värderingar i uppfostran*. Lund: Studentlitteratur. (98 s)
- Liebendörfer, Ö. (red) (1997). *Introduktion i Waldorfpedagogik*. Waldorf förlag. (35 s)
- Liljegren, B. (1991). *Elever i svårigheter. Familjen och skolan i samspel*. Lund: Studentlitteratur. (238 s)
- Lind, L. (1995). *Närhet - känslor - utveckling. Samspel pedagoger - barn - föräldrar*. Liber. (256 s)
- Lopez, I. (1994). *Individualintegrering ur elevperspektiv. Mellanstadiebarn med särskild skolplikt ger sin syn på skolan*. Göteborgs universitet. Institutionen för specialpedagogik. (56 s)
- Malmgren-Hansen, A. (1997). *Utvärdering av specialpedagogisk påbyggnadsutbildning vid Lärarhögskolan i Stockholm. Slutrapport 1995*. Institutionen för specialpedagogik. Lärarhögskolan i Stockholm. (72 s) *
- Murray, Å. (1997). Young People without an Upper Secondary Education in Sweden. Their homebackground, school and labour market experiences. *Scand. J. of Educ. Research*, Vol. 41, No.2, s 93-125 (30 s)*
- Nordberg, L. (1994). *The first four years of children's mental development. An empirical study with applications in psychology, child and adolescent psychiatry and pediatrics*. Avhandling Karolinska inst. Stockholm: Gotab.
- Ogden, T. (1991). *Specialpedagogik. Att förstå och hjälpa beteendestörda elever*. Lund: Studentlitteratur. (307 s)

- v. Rijsvijk, Foreman, N. & Shipitsina (Eds). (1996). *Special Education on the Move. Current Changes in Special Education in the Netherlands, Russia, Sweden, the United Kingdom and the United States of America.* Acco Leuven/Amersfoort. (124 s)
- Raundalen, M. (1997). *Empati och aggression. Om det viktigaste i barnuppfostran.* Lund: Studentlitteratur. (226 s)
- Rydellius, P A. (1996). Skolans betydelse för asocialitetsutveckling.
i: B-Å Armelius, m fl. (red.) *Vård av ungdomar med sociala problem - en forskningsöversikt.*
Falköping: Statens institutionsstyrelse & Liber utbildning AB. (18 s)*
- Skjöld Wennerström, K. & Bröderman Smeds, M. (1997).
Montessoripedagogik i förskola och skola. Borås: Natur & Kultur. (191 s)
- SOU 1997:21 *Växa i lärande. Förslag till läroplan för barn och unga 6-16 år.*
Utbildningsdepartementet.
- Svedberg, L. & Zaar, M. red. (1993, ny reviderad upplaga 1997). *Boken om pedagogerna.* Stockholm: Liber. (320 s)
- Sundelin-Wahlsten, W. (1991). *Utveckling och överlevnad. En studie av barn i psykosociala riskmiljöer* Stockholms universitet. Pedagogiska institutionen. (228 s)
- Wallin, K. (1993). *Flygande mattor och forskande barn. Om filosofin på ett daghem i Helsingfors jämfört med tankarna i Reggio Emilia.*
Stockholm: HLS Förlag. (116 s)**

Tema

Specialpedagogik, funktionshinder och handikapp

Gemensam litteratur

Brodin, J. (1991). *Att tolka barns signaler. Gravyt utvecklingsstörda flerhandikappade barns lek och kommunikation.*

Stockholms universitet: Pedagogiska institutionen. (237 s)*

Funkisutredningen i sammandrag. Utkommer ht -98

Lagerheim, B. (1994). *Att utvecklas med handikapp.*

Stockholm: Almqvist & Wiksell. (242 s)

Rabe, T. & Hill, A. (red). (1996). *Boken om integrering. Idé teori praktik.*

Arlöv: Corona AB. (173 s)

United Nations Utrikesdepartementet Socialdepartementet (1995)

Standardregler för att tillförsäkra människor med funktionshinder delaktighet och jämlikhet. Stockholm: Socialdep. Utrikesdep. (40 s)*

Valbar litteratur

Abrahamsson, G. (1993). (reviderad utgåva 1996). *Vad kan skolan göra? - servicematerial till skolpersonal om elever med medicinska handikapp.*

SIH Läromedel Umeå. (88 s)

Ahlström, M. (1991). *Isolering - gemenskap?!*

Stiftelsen för föräldrasamverkan DHB-HFR-SDR. Hedemora Tryck. (30 s)*

Ahlström, M. (1991). *Inte en vanlig familj.*

Stiftelsen för föräldrasamverkan DHB-HFR-SDR. Hedemora Tryck. (72 s)*

Ahlström, M., Thorén, A. & Preisler, G. (1996). *Hörselskadade och döva*

barn i teckenspråkig förskola. Stockholms universitet Psykologiska institutionen. Rapport 92.*

Ahlström, M. & Thorén, A. (1996). *Att arbeta i den teckenspråkiga förskolan.* Stockholms Universitet Psykologiska institutionen.

Rapport 93. (52 s)*

Asmervik, S., Ogden, T. & Rygvold, A-L. (red) (1995). *Barn med behov av särskilt stöd.* Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur. (352 s)

Duvner, T. (1994). *Barnneuropsykiatri. MBD/DAMP, autistiska störningar, dyslexi.* A&W Liber utbildning. (177 s)

Fellenius, K. (1995). *Synskadades läsning IV. Erfarenheter av åtta elevers lästräning.* Stockholm: HLS Förlag. (s 4-6; 10-16=10 s)*

Funkisutredningen

Fyhr, G. (1983). *Den "förbjudna" sorgen.* SFPH:S17. (47 s)

Grunewald, K. (red) (1996). Fjärde revid. utgåvan. *Medicinska omsorgsboken. Om utvecklingsstörning och andra funktionshinder.*

Värnamo: Natur och Kultur. (328 s)

Göransson, K. (1982). *Hur förståelsen av verkligheten utvecklas.*

Stockholm: Stiftelsen ALA/Handikappinstitutet. ala-rapport 29/407. (50 s)

- Kadesjö, B. (1992). *Barn med koncentrationssvårigheter*. Stockholm: Almqvist & Wiksell.
- Kylén, G. (1981). *Begåvning och begåvningshandikapp*. ala/Handikappinstitutet. ala-rapport 39/366. Stiftelsen ALA tfn 660 82 84, telefax 783 00 49. (40 s)
- Källstigen, G., Rivera, T. & Özmen, D. (1997). *Att inte vara stöpt i samma form. Om kulturmönster och funktionshinder*. Örebro: Statens Institut för Handikappfrågor i skolan. (102 s) Best. från SIH Läromedel i Örebro best.nr 4111.
- Lind, L. (1994). *Den osynliga bördan. En bok om det sociala arvet med förskolan som social arena*. Stockholm: Runa Förlag AB. (211 s)
- Lindstrand, P. (1997). *Diagnosen - ett tidstypiskt fenomen? Diagnoser och förklaringsmodeller till barns svårigheter i slutet av 1900-talet*. Lärarhögskolan i Stockholm. Institutionen för specialpedagogik. D-uppsats. (83 s)*
- Mattson, E. (1994). *Elevers delaktighet och medbestämmande i grundskolan. En intervjustudie med elever med rörelsehinder*. SIH Läromedel. (32 s)*
- Mattson, E. (1994). Disabled students experience of dependence and autonomy in integrated/segregated environments. *European Journal of Special Needs Education*, 9 119-124. (6 s) *
- McWilliam, P.J. & Bailey, D.B. Jr. (1993). *Working Together with Children & Families. Case Studies in Early Intervention*. Baltimore: Paul H. Brookes Publishing Co. (283 s)
- Nilsson, A. (red) (1991). *Genens kraft, Genteknikens grunder, användningsområden och framtidsmöjligheter*. Stockholm: Raster Förlag AB. (202 s)
- Oliver, M. (1996). *Understanding Disability*. London: MacMillan Press Ltd.(170
- Orewlove, F.P. & Sobsey, D. (1996). *Educating Children with Multiple Disabilities. A Transdisciplinary Approach*. Third Edition. Baltimore: Paul H. Brookes Publishing Co. (472 s)
- Paulin, S. (1996). *Föräldrars perspektiv på avlösarservice*. Specialpedagogisk kunskap: D-uppsats. LHS Institutionen för specialpedagogik. (64 s)*
- Rakstang Eck, O. & Rognhaug, B. (1995). *Specialpedagogik i förskolan*. Lund: Studentlitteratur. (221 s)
- Rehman Larsson, A C. & Svensson, S. (1995). *Finns helhetssyn i hörselvården? Hörselskadades rehabilitering i ett helhetsperspektiv*. Specialarbete 41-60p. Lärarhögskolan i Stockholm. Institutionen för specialpedagogik. (70 s)*
- Sonnander, K., Söder, M. & Ericson, K. red. (1998). *Forskare om utvecklingsstörning: perspektiv, kunskaper, utmaningar*. (202 s) Uppsala: Institutionen för psykiatri. Ulleråker, Uppsala universitet tfn 018-66 22 26

SOU 1998:16. Delbetänkande. *När åsikter blir handling - en kunskapsöversikt om bemötande av personer med funktionshinder.*
Fritzes tfn 08-690 91 90, fax 08-690 91 91.

Tema

Specialpedagogik i ett samhällsperspektiv

Gemensam litteratur

- Ahlström, K-G. (1992). Vägen till specialundervisningen idag.
i: E. Wallin (red) *Från folkskola till grundskola. Tio forskare vid pedagogiska institutionen, Uppsala universitet, belyser utvecklingen under 150 år i anslutning till folkskolejubiléet.*
Uppsala: Ped inst. Univ. (26 s)*
- Helldin, R. (1997). *Specialpedagogisk kunskap som ett socialt problem. En historisk analys av avvikelser och segregation.*
Stockholm: HLS Förlag. (142 s., ej kap 2)**
- Helldin, R. (1998). *Kommunerna och den specialpedagogiska verksamheten - I dag och I morgon.*
Stockholm: HLS Förlag. Utkommer i sept. -98 (c 175 s)**
- Lahdenperä, P. (1997). Lärarrollen i multietniska skolor och klassrum.
Didactica Minima Årgång 11, nummer 4/97. (7 s)*
- Mattsson, M. (1996). *Vinter i folkhemmet: en studie av den svenska modellen på lokalplanet.* Göteborgs universitet. Institutionen för socialt arbete. (Tidigare har ni nog läst kap. 1-3: s 1-66. Här förväntas ni dessutom läsa kap. 5-7: s 191-292 för att betona samhällsperspektivet)*
- Mattsson, M. (1997). Kapitlet "Samhällsarbetets idéhistoria"
I: B. Lundberg & M. Mattsson (red.) *Landet Lagom - Folkhemmet på lokalplanet.* Bygghörsningsrådet.s 149-166 (19 s)*
- Svenska Unesco. (1996). *Salamanca-deklarationen och handlingsram för undervisning av elever med behov av särskilt stöd.*
Svenska Unescorådets skriftserie nr 4/96. (37 s)*
Svenska Unescorådet 103 33 Stockholm. fax 08-411 04 70.
- Skrtic, T. (1986) *The crisis in Special Education Knowledge: A Perspective on Perspective. Focus on exceptional children* vol 18. 7 march 1986. (16 s)*

Gemensam litteratur för avsnittet Skolans styrning och styrdokument

- De båda nya läroplanerna, för förskolan 1-5 år, för skolan 6-16 år (utkommer augusti 1998). Liber Distribution.
- Skolverket. (1994). *"Vem bestämmer?" En översiktlig beskrivning av skolans styrning och ansvarsfördelning.* Skolverket, best.nr 94:85.
Liber Distribution. (27 s)
- Skolverket. (1997). *Från regler till eget ansvar. En antologi om förutsättningarna för skolans styrning.* Stockholm: Liber (s 67-85 = 20 s)*
Best.nr 97:319 Liber 10 Distribution.

Skolverket. (1998). Allmänna Råd 1998:1. *Tillsynen av skolan - en skrift framtagen som stöd för kommunernas egentillsyn*. Ssk kapitlet "Stöd till elever". Liber Distribution. (s 27-31=5 s)*.

Adress: Liber Distribution: Publikationstjänst, 162 89 Stockholm.
tfn: 08-690 95 76; fax: 08-690 95 50.

Anvisningar till valbar litteratur för avsnittet Skolans styrning... utsändes i samband med videoföreläsning.

Valbar litteratur

Alin Åkerman, B. & Strinnholm, C. (1997). *Specialundervisning i Sverige*.

Lärarhögskolan i Stockholm. Institutionen för specialpedagogik. (41 s)*

Axén, C. & Näslund, L. (1994). *Inflytande och ansvar i skolan*.

Barnkonventionens artikel 12 i praktisk tillämpning.

Rädda barnens skriftserie.

Barnombudsmannen. (1998). *Liten blir stor. Rapport från barnens myndighet*. Halmstad: Barnombudsmannen. (90 s)

Barnombudsmannen, Box 22 106, 104 22 Stockholm. tfn 08-692 2950; fax 08-6546277.

Barnombudsmannen. (1998). *Ett steg framåt för barnkonventionen. En handbok om barnkonventionen för kommuner och landsting*. Kommentus Förlag.

Björk, G. (1995). *Mobbning. Ett spel om makt: fyra fallstudier av mobbning i skolmiljö*. Göteborgs universitet. Institutionen för socialt arbete. (205 s)

Brännberg, T. (1991). *Stenar istället för bröd. Överskridandets dilemma i sociala projekt*. Floda: Zenon. (161 s)

Börjesson, M. (1997). *Om skolbarns olikheter. Diskurser kring "särskilda behov" i skolan - med historiska jämförelsepunkter*. Spånga: Skolverket. (74 s)

Chiab, M. (1995). *Strömmar i tiden*. Göteborg: Daidalos. (299 s)

Clark, C., & Dyson, A. (1995). *Towards Inclusive Schools*.

London: David Fulton Publ.

Ds. 1992:115. *Valfrihet i skolan*. Utbildningsdepartementet. Stockholm:

Norstedts. Beställn. Fritzes kundtjänst: fax 08-205021 tfn 08-6909090.

Ds 1994:89. *Rätt att välja skolform*. Utbildningsdepartementet. Stockholm:

Norstedts. Beställn. Fritzes kundtjänst: fax 08-205021 tfn 08-6909090.

Edenhammar, K., Ek, S., Gustafsson, L H., Hammarberg, T & Sverne, T. (1994)

Respekt för barnet. Rädda barnens skriftserie om barnkonventionens innebörd. Falun: Rädda Barnen.

European Journal of Special Needs Education Volume 13 Number 1 March 1998
valda artiklar.

Hellidin, R. (1990). *Den unika speciallärarkompetensen?*

Några speciallärares uppfattningar om relationer till emotionellt och socialt missgynnade ungdomar. Uppsala Studies in Education 37.

Acta Universitatis Upsaliensis. (42 s)

Hilte, M. (1996). *Avvikande beteende*. Lund: Studentlitteratur. (174 s)

- Holmlund, K. & Rönnerman, K. (1995). *Kvalitetssäkra förskolan*.
Lund: Studentlitteratur. (139 s)
- Hörnqvist, M. (1996). *Foucaults maktanalys*. Stockholm: Carlssons. (260 s)
- Johannessen, E. (1997). *Barn med socio-emotionella problem*.
Lund: Studentlitteratur. (138 s)
- Lahdenperä, P. (1997). *Invandrarbakgrund eller skolsvårigheter?
En textanalytisk studie av åtgärdsprogram för elever med
invandrarbakgrund*. Stockholm HLS Förlag. (206 s)**
- Lieberg, M. (1992). *Att ta staden i besittning.: om ungas rum och rörelser i
offentlig miljö*. Lunds universitet.
Institutionen för byggnadsfunktionslära.(298 s) s)
- Liljekvist, K. (1994). *Skola och samhällsutveckling*.
Lund: Studentlitteratur. (269 s)
- Lindstrand, P. (1997). *Diagnosen - ett tidstypiskt fenomen? Diagnoser och
förklaringsmodeller till barns svårigheter i slutet av 1900-talet*.
Lärarhögskolan i Stockholm. Institutionen för specialpedagogik.
D-uppsats. (83 s)*
- Lorenz, W. (1996). *Socialt arbete i ett föränderligt Europa*.
Göteborg:Daidalos. (215 s)
- Löfgren, A, m fl (red) (1993). *Att förstå ungdom*.
Stockholm: Symposium. (221 s)
- Måhl, P. (1998). *Vad krävs nu? En bok om hur skolan kan se ut och
fungera*. Stockholm: HLS Förlag. (272 s)**
- Månsson, P. (red) (1989). *Moderna samhällsteorier. Traditioner,
riktningar, teoretiker*. Stockholm: Prisma (405 s)
- Olson, H-E. (1992). *Staten och ungdomens fritid: kontroll eller
autonomi?* Lund: Arkiv avhandlingsserie. (292 s)
- Persson, A. (1994). *Skola och makt*. Stockholm: Carlssons. (221 s)
- Persson, B. (1995). *Specialpedagogiskt arbete i grundskolan*.
Specialpedagogiska rapporter Göteborgs universitet: Institutionen
för specialpedagogik, Nr 4. (152 s)
- Persson, S. (1991) *Förskolan i ett samhällsperspektiv*.
Lund: Studentlitteratur. (173 s)
- Rabe, T. & Hill, A. (red). (1996) *Boken om integrering. Idé teori praktik*.
Arlöv: Corona AB. (173 s)
- Raundalen, M. (1996). *Barn och rasism*. Lund: Studentlitteratur. (134 s)
- Renblad, K. (1997) *Lek och socialt samspel. Förskolebarn med
invandrarbakgrund*. Specialpedagogisk kunskap: D-uppsats
Lärarhögskolan i Stockholm. Institutionen för specialpedagogik.(99 s) *
- Rudvall, G. (red) (1995). *Bildning, kunskap, demokrati*.
Lund: Studentlitteratur. (316 s)

- Rönqvist, A. (1997). UD informerar (1996:2) *Mänskliga rättigheter. Konventionen om barnets rättigheter*. 4:de reviderade upplagan (ersätter UD Informerar nr 1990:6). Erhålles kostnadsfritt från Utrikesdepartementet. (43 s)*
- Sahlin, B. & Söderlund, A. (1995). *Plus för unga i Stockholm*. Rapport från ungdomsprojekt. PLUS-gruppen inom Civildepartementet. Ds 1995:54, Bil.3 Hässleholm: Civildepartementet. s 132-200 (68 s) *
- Sivertun, U. (1997). *Elever i specialpedagogisk verksamhet (ESV-projektet) Delrapport II: Social och kulturell problematik i skolan*. Institutionen för specialpedagogik. Lärarhögskolan i Stockholm. (76 s)*
- Skolverket. (1996) *Likvärdighet - ett delat ansvar*. Rapport nr 110. Best. nr.96:235 (116 s)
- SOU 1997:116. Barnkommitténs huvudbetänkande. *Barnets bästa i främsta rummet. FN:s konvention om barnets rättigheter förverkligas i Sverige*. Stockholm: Fritzes. (513 s)
Fritzes Fax 08-690 9190; tfn 08-690 9190
- SOU 1997:116. Bilaga till Barnkommitténs huvudbetänkande. *Barnets bästa - en antologi*. Stockholm: Fritzes.(133 s)
Fritzes Fax 08-690 9190; tfn 08-690 9190
- Socialstyrelsen. (1997). *Barn som behöver särskilt stöd i barnomsorgen*. Socialstyrelsen följer upp och utvärderar Artikelnummer 1997-15-007. (133 s)
- Stenhammar, A-M., Strinnholm, C. & Nydahl, E. (1997). *Elevernas skola eller skolans elever. En handbok om att påverka den mål- och resultatstyrda skolan*. Andra rev. uppl. Stockholm: Riksförb. för utvecklingsstörda barn, ungdomar och vuxna (FUB), Riksförb. för rörelsehindrade barn och ungdomar (RBU), Handikappförb. samarbetsorganisation HSO. (94 s)
- Sundh, K. & Turunen, P. (1996). *Social mobilisering. Om samhällsarbete i Sverige*. Falköping: Publica. (330 s) Kan läsas i valda delar.
- Ålund, A. (1997). *Multikultiungdom. Kön, etnicitet, identitet*. Lund: Studentlitteratur. (196 s.)